

TILSYNSRAPPORT – barnehagebasert vurdering

Barnehagebasert vurdering er et ledd i Trondheim kommunes tilsyn med barnehagene. Tilsynet er hjemlet i Lov om barnehager § 8 og § 16. I følge loven skal kommunen gi veiledning og påse at barnehagene drives i samsvar med gjeldende regelverk, og føre tilsyn med alle godkjente eller godkjeningspliktige virksomheter.

Barnehagebasert vurdering gjennomføres som en elektronisk undersøkelse hvert fjerde år, etterfulgt av stedlig tilsyn i ti barnehager årlig. Fra 2014 har Trondheim kommune som tilsynsmyndighet valgt å sette søkelys på *Barnehagen som språkarena*. Målet for dette tilsynet er å undersøke kvaliteten på det arbeidet som gjøres i trondheimsbarnehagene, og samtidig bidra til kvalitetsutvikling i den enkelte barnehage når det gjelder dette temaet.

Våren 2014 ble det sendt ut et spørreskjema til alle barnehagene, med tema *Barnehagen som språkarena*. Det stedlige tilsynet som nå er gjennomført, er en oppfølging av det som barnehagen svarte i denne undersøkelsen.

I Trondheim kommune er Oppvekstkontoret delegert myndigheten til å føre tilsyn med trondheimsbarnehagene. Det er utarbeidet en overordnet plan for tilsyn med trondheimsbarnehagene, se www.trondheim.kommune.no/tilsyn

Saksnummer:	15/5643
Barnehagens navn:	Nardosletta barnehager
Adresse:	
Eier:	Trondheim kommune
Styrer/daglig leder:	Berit Flatås
Dato for varsling:	04.02.15
Dato for tilsynet:	24.03.15
Tilsynets art:	Barnehagebasert, stedlig tilsyn – varslet
Tilstede fra barnehagen:	Styrer: Berit Flatås Representanter fra Brukerrådet: Haldor Ledang og Øystein Hagemo Representant for ansatte: Hanne B. Wennberg, ped.leder, Hildegunn Valstrand, ped.leder, Irene Hansen, assistent, Nerma Buhic, assistent
Tilstede fra Trondheim kommune	Oppvekstkontoret v/ Gretha Tangen Pedersen og Per Arne Pedersen

Tema for tilsynet

Hensikten med tilsynet er å vurdere barnehagens innhold og praksis. I tillegg til kontrollaspektet skal denne formen for tilsyn bidra til økt bevisstgjøring og fokus på kvalitetsutvikling i barnehagen. Kommunen har valgt å fokusere på temaet *“Barnehagen som språkarena”*.

I rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver beskrives språklig kompetanse som en del av det sentrale innholdet i barnehagen, og *Kommunikasjon, språk og tekst* er et av de sju fagområdene som barnehagene skal arbeide med. Rammeplanen sier at *«Barnehagen må sørge for at alle barn får varierte og positive erfaringer med å bruke språket som kommunikasjonsmiddel, som redskap for tenkning og som uttrykk for egne tanker og følelser. Alle barn må få et rikt og variert språkmiljø i barnehagen.»*

I Trondheim kommunes økonomiplan for 2011-2014 presenteres flere mål for kompetanseutvikling i barnehagene. Ett av målene er: *«Barnehagen er en inkluderende arena som stimulerer til god språkutvikling og språkforståelse.*

I forbindelse med spørreundersøkelsen ble barnehagens styrer oppfordret til å la ansatte delta i en prosess for å komme fram til svar som var mest mulig representative for hele barnehagen. Spørsmålene i undersøkelsen dreide seg om *planlegging og vurdering; pedagogisk tilrettelegging; personalets holdninger og kompetanse; og samarbeid med foreldre.*

Planlegging og vurdering

I Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver står det at *«Hvordan fagområdene blir tilpasset det enkelte barn og gruppens interesser og det lokale samfunnet, skal avgjøres i den enkelte barnehage og nedfelles i barnehagens årsplan. Her må progresjon tydeliggjøres.»*

Pedagogisk tilrettelegging

Rammeplanen sier: *«Barnehagen må sørge for at alle barn får varierte og positive erfaringer med å bruke språket som kommunikasjonsmiddel, som redskap for tenkning og som uttrykk for egne tanker og følelser. Alle barn må få et rikt språkmiljø i barnehagen. Noen barn har sen språkutvikling eller andre språkproblemer. De må få tidlig og god hjelp.»*

Personalets holdninger og bevissthet

I rammeplanen står det at personalet må *«være seg bevisst sin forbildefunksjon for hvordan en lytter, gir konstruktiv respons og bruker kroppsspråk, talespråk og tekst»* og *«vise forståelse for betydningen av barns morsmål»*. Det står også at de må *«tilrettelegge for opplevelser, og skape tid og rom for bruk av nonverbalt og verbalt språk i hverdagsaktiviteter, lek og i mer tilrettelagte situasjoner.*

Personalets kompetanse

I Utdanningsdirektoratets veileder «Språk i barnehagen» står det om kompetanse at *«Barnehageeieren har ansvaret for kvaliteten på tilbudet i barnehagene. I dette ligger muligheten til*

å velge verktøy og metoder i arbeidet med språk og ansvaret for at personalet har eller får nødvendig kunnskap og kompetanse og tid til å sikre kvaliteten.»

Samarbeid med foreldre

Barnehageloven sier at «Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barns behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling».

Gjennomføring

Tilsynet ble gjennomført som et dialogmøte med samtale omkring de spørsmål som ble stilt i spørreundersøkelsen. I møtet var pedagogiske ledere, fagarbeidere/assistenter og foreldre representert. Barnehagens leder var til stede som observatør.

Møtet ble gjennomført på barnehagen i barnehagens åpningstid.

Resultatet fra spørreundersøkelsen

I spørreundersøkelsen som ble gjennomført våren 2014 var spørsmålene framsatt som påstander om ulike kjennetegn for kvalitet. Man skulle uttrykke graden av enighet på en skala fra 1 til 6, hvor 1 står for i liten grad og 6 for i høy grad. Det er utarbeidet en rapport som viser samlet resultat for trondheimsbarnehagene, [Barnehagen som språkarena](#). Barnehagene er oppfordret til å sammenligne sine egne svar med de resultater som presenteres i denne rapporten.

Om barnehagens resultat:

Nardosletta barnehager har gitt seg selv høy score - 19 seksere og 4 femmere av totalt 23 svar.

Høyest score får temaområdene;

Planlegging og vurdering (6 på alle fire spørsmål) og Pedagogisk tilrettelegging del 1 og 2 (6 på alle sju spørsmål)

På følgende spørsmål har barnehagen gitt seg score 5:

Personalets holdninger og bevissthet, spørsmål;

Personalet er bevisst på hvilke ord og uttrykk som brukes i samtale med barn

Personalets kompetanse, spørsmål;

Personalets har god kunnskap om norsk- og andrespråkutvikling

Samarbeid med foreldre, spørsmålene;

Barns språkutvikling og betydningen av tidlig og god språkstimulering er tema i samarbeidet og dialogen med foreldre og Personalet informerer om barnehagens språkarbeid på foreldremøter og i foreldresamtaler

Om prosessen rundt besvarelsen.

Spørreundersøkelsen ble sendt ut til hele personalgruppen der de ansatte ble bedt om å reflektere rundt spørsmålene. Den enkelte fylte ikke ut skjemaet, men ga skriftlig tilbakemelding til enhetsleder/fagleder som oppsummerte og svarte på undersøkelsen.

Oppsummering fra dialogmøtet

Hvilke tema er tatt opp.

Vi ønsket å fokusere på to områder innenfor spørreundersøkelsen, *Planlegging og vurdering* og *Samarbeid med foreldre*. Disse områdene valgte vi ut fordi vi ønsket å høre nærmere om følgende:

- 1. Evaluering av arbeidet med barnehagen som språkarena fører til refleksjon, konkrete tiltak og endringer i personalets holdninger og arbeid.** *Hvordan synliggjøres denne evalueringen? På hvilken måte er foreldrene involvert?*
- 2. Samarbeid med foreldre om barns språkutvikling og betydningen av tidlig og god språkstimulering er tema i samarbeidet og dialogen med foreldre.** *På hvilken måte synliggjøres dette i samarbeidet med foreldrene? Hvordan opplever foreldre dette samarbeidet?*

I oppsummeringen vil ta for oss det som kom fram i dialogmøtet, også de utsagn som hører under andre tema som omfattes av undersøkelsen.

Planlegging og vurdering

- Barnehagen samarbeider med biblioteket for å fremme lesning
- Ved ukelutt oppsummeres hva som har skjedd i løpet av uka og hva som skal skje neste uke
- Barnehagen bruker bilder for å dokumentere praksis
- Bruker spes.ped timer i forbindelse med språktrening

Pedagogisk tilrettelegging

- Legger vekt på å involvere foreldre til å lese for barna
- Barnehagen fanger opp barn som er forsinket språklig
- Barnehagen har laget sine egne evalueringsspørsmål
- «Tankekart» brukes for å finne ut hva barna kan/vet om ulike ting
- Praksisfortellinger brukes i samtale med barna
- «Snakkehjørnet» - et tilbud der ett til tre barn møtes og der samtalen dreier seg om det barnet(a) er opptatt av
- Personalet benytter sang som foreldrene også får lære seg, lager cd
- Personalet er bevisst på å forberede barna i forbindelse med skifte av avdeling og overgang til skole
- Alle barna er med på foreldreforestillinger, julelunsj og ting som barnehagen jobber med

Personalets holdninger og bevissthet

- Personalet er bevisst på å tilpasse språket på ulike måter
- Personalet er bevisst på bruk av refleksjon rundt praksis
- Personalet er bevisst på å snakke med barna i alle ulike situasjoner
- Personalet har en bevisst holdning til at språket utvikles best i sosiale relasjoner
- Personalet bevisst på å få med «de stille barna», f. eks i samlingsstund ved at de får ta med egne ting som de kan fortelle om

Personalets kompetanse

- Pedagogene er dyktig på å inkludere resten av personalet
- Kompetanseheving i praksis – bevisstgjøring av ansatte i forhold til hvordan ulike situasjoner utnyttes
- Ansatte har nettverk internt der de kan ta opp spørsmål og få tilbakemelding fra hverandre i saker som de arbeider med
- Ansatte får ekstern veiledning en gang pr. måned
- Barnehagen søker forskningsmidler for å arbeide mer målrettet med barn og språk

Samarbeid med foreldre

- Bruker praksisfortellinger også i foreldresamtaler
- Bestreber seg på å involvere foreldre i det daglige arbeidet med barna
- Foreldre bekrefter at de føler seg tatt på alvor når de tar opp ting med barnehagen og at dette følges opp
- Foreldreprerentantene bekrefter begge at de har positive erfaringer i samarbeidet med foreldrene og at personalet tar tak i de viktigste tingene
- Foreldremedvirkning er dokumentert og tydeliggjort i et eget dokument fra 2013; *Barnehagen som arena hvor mennesker samles for å gjøre noe meningsfullt*

Barnehagens styrker

I samtalen kommer det tydelig fram at personalet er opptatt av å løfte fram barnets språk og tilpasse dette på ulike måter. Gjennom bruk av samtale med barna, praksisfortellinger, tankekart, snakkehjørnet, sang og musikk arbeides det bevisst for å få fram tankene til barna, hva de kan og vet om ulike ting. De ansatte er bevisst på at de gjennom hele barnehagedagen benevner de de gjør, prater mye med barna for derigjennom å fremme språkutvikling og språkforståelse.

Barnehagen har gjennom mange år jobbet med ulike språkverktøy, bl.a Språkglede der foreldre med annet morsmål blir introdusert med ord gjennom bruk av billedmateriale.

I samarbeid med biblioteket er barnehagen tilbyder angående lesing, barna blir kjent med bøkene og foreldrene oppfordres til å lese for barna noe som igjen skaper nysgjerrighet.

Alle barn som trenger ekstra oppfølging i forhold til språkutvikling får delta i tilrettelagte språkgrupper.

Barnehagens utfordringer

For å sikre at hele personalgruppen har god kompetanse i forhold til norsk og andrespråk, anbefales at barnehagen fortsetter arbeidet med kompetanseheving, slik at hele personalgruppen har felles ståsted.

Gjennom å ha gitt seg selv høy score på alle temaområder/spørsmål i undersøkelsen, vil utfordringen bli å holde dette høye nivået samt utvikle gode metoder for å dokumentere at dette gjelder hele personalgruppen.

Konklusjon/anbefalinger

Utsagn som kom frem i dialogmøtet viser samsvar mellom barnehagens egen score og den praksis som utøves. De ansatte uttrykker høy kompetanse og høy grad av bevissthet om innhold i og om tilrettelegging av det pedagogiske arbeidet knyttet til barns språkutvikling. Personalets gir klart uttrykk for at det er gjennom hverdagen i barnehagen at barnets utvikling skjer både språklig og sosialt.

Foreldrene bekrefter at de kjenner seg igjen i hvordan barnehagen arbeider med språk. En av foreldrerepresentantene gir et klart bilde av dette knyttet til sitt eget barns utvikling.

Tilsynsmyndigheten mener at vi gjennom dialogen har fått bekreftet at evaluering av arbeidet med barnehagen som språkarena fører til refleksjon, konkrete tiltak og endringer i personalets holdninger og arbeid.

Videre mener vi at vi får bekreftet at samarbeidet med foreldre om barns språkutvikling og betydningen av tidlig og god språkstimulering er tema i samarbeidet og dialogen med foreldre.

Tilsynsmyndigheten anbefaler at barnehagen fortsetter sin gode praksis og måten å reflektere på rundt arbeidet med språk i barnehagen. For å sikre at hele personalgruppen har god kompetanse i forhold til norsk og andrespråk, anbefales at barnehagen fortsetter arbeidet med kompetanseheving, slik at hele personalgruppen har felles ståsted.

Videre anbefales at ved en eventuell ny spørreundersøkelse bør alle i personalgruppen få muligheten til å gi seg selv en score slik at gjennomsnittet danner grunnlag for barnehagens endelige score.

Tilsynet anbefaler også at dokumentasjon av praksis knyttes til mål i forhold til fagområdet *Kommunikasjon, språk og tekst* og evalueres i henhold til rammeplan, jf. kap. 4.

Sted og dato:14.4.2015

Per Arne Pedersen og Gretha Tangen Pedersen